

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ ==

Unitatea

ABONAMENTUL

Pe un an 150 Lei
Pe 6 luni 75 Lei
Pe 3 luni 40 Lei
Pentru America 2 Dolari
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Spre biruință

— Reflexii din prilejul serbărilor dela Brașov —
de Dr. Coriolan Suciu

Brașovul antic, care avea să sărbătorească cu atâta fast împlinirea alor 75 ani de muncă rodnică a liceului său confesional „Andrei Șaguna“, s'a îmbrăcat în haine de sărbătoare.

Zilele de 27—29 Iunie au fost, pentru toți elevii ieșiți din această „Alma mater“ de sub poalele Tâmppei, un prilej de strângere a rânduilor și de duioasă înfrățire, un prilej de manifestare și de scoatere în relief a tuturor valorilor create între zidurile acestui — relativ bătrân — liceu românesc.

Dar în afară de această cordială și veselă înfrățire — veselă în butul cerului înourat, care în tot timpul serbărilor n'a voit să se învâeneze —, Brașovului românesc, care a adăpostit în sinul său, în cursul acestor trei zile ploioase, fii de-ai neamului românesc din tot cuprinsul României mari, până și din înstrăinată Macedonie, i-a fost dat să asiste la triumful unei idei, la triumful unei lupte purtate cu multă îndârjire mai ales din partea bisericii noastre unite, la *recunoașterea liceelor confesionale românești* și la îndreptățirea lor de-a se împărtăși de același sprijin material ca și liceele de stat.

Și aceasta atât din partea guvernărilor de azi, cât și a celor de mâine.

În conferința sa din 27 Iunie, dl. N. Iorga, vorbind despre școala confesională românească, a luat angajamentul solemn în fața publicului numeros și select, care umplea sala festivă a liceului, că ceea ce spune acum, e conștiu că va trebui să execute ca mâine.

Aceste școli românești, a spus dl. Iorga, au creat clasa cultă românească, în sufletul căreia a trăit ideea României mari, înainte chiar de înfăptuirea ei, și fără existența acestei stări de spirit, creată de școlile confesionale românești din Ardeal, România mică n'ar fi avut în 1916 curajul marelui risc al războiului, căci nu ar fi avut siguranța înțelegerii sufletești a celor de aici. Conservarea acestor școli în actuala lor formă, e o necesitate și numai din punct de vedere, că sprijinul statului poate fi uneori o iluzie periculoasă, se poate întâmpla ca într'un anumit moment organismul statului să nu mai funcționeze, ca statul să nu poată, sau să nu se priceapă să facă totul, și atunci inițiativa privată a poporului va trebui să intervină ca să suplinească neputința statului.

Dl. Iorga a făcut de încheiere un călduros apel, ca în România liberă cărmuitorii să aibă atâta minte și atâta dragoste, să nu distrugă un organism, la baza căruia a stat și stă un suflet moral solid și să nu se pericliteze prin optimismul și venalitatea celor de azi, instituții cari au fost o școală de idealism și de cultură românească.

Ca un răspuns la acest însuflețit apel a marelui dascăl al neamului, în ziua următoare, ministrul instrucțiunii publice, dl. Angheliescu a declarat că: „*In semn de recunoștință față de acest așezământ de cultură, guvernul ia asupra sa toate sarcinile de întreținere și propășire ale liceului „Andrei Șaguna“, conservându-i actuala organizare. El dăruiește de asemenea suma de 1.000.000 pentru fondul liceului“.*

Aplauzele frenetice, cari au însoțit această declarație a ministrului instrucțiunii, sunt o dovadă, că opinia publică nu mai e aplicată de-a considera școala confesională românească ca făcând parte din categoria școlilor tolerate, în opoziție cu școlile de stat, și că simte o deosebită bucurie și legitimă satisfacție atunci, când vechile școli românești din Ardeal, aceste focare de cultură românească și creștinească, sunt puse la locul de cinste care li-se cuvine.

Ceea ce s'a spus la adresa liceului din Brașov, se potrivește și la adresa celorlalte licee vechi românești din Ardeal și în primul rând la cel mai vechiu, dintre toate liceele românești ale țării, la liceul din Blaj, pe care dl. ministru Al. Constantinescu, a ținut să-l pună la locul ce i-se cuvine: primul în seria școlilor, cari asemenea unor candelă au întreținut lumina naționalismului integral.

Biserica unită, și în special înalt Prea Sfinția Sa pâr. mitropolit Vasile al Blajului, poate fi mulțumit, că lupta perseverantă dusă cu atâta convingere și tărie, în parlament și afară de parlament, pentru recunoașterea justelor postulate ale școlii confesionale românești, o vede apropiindu-se, în sfârșit, de biruință.

Formula, pe care o cere un ziar — ca să o afle ministrul, spre scopul acesta, este dată. A dat-o Blajul, care a adus greul luptei și'n privința aceasta. Dl. ministru, care nu a introdus această formulă salvatoare a școlii confesionale românești, în legea învățământului particular, va avea, mai ales acum, după promisiunea solemnă făcută la Brașov, să-și realizeze asigurarea dată în Senat, și la toamnă prin o lege aparte, ori — încă mult mai bine: prin introducerea ei, la Cameră, chiar în corpul actualului proiect de lege a acestui învățământ — să-i dea consfințirea cerută de întreagă obștea românească.

Brașovul poate să se bucure și să fie recunoscător și de data aceasta, că prin lupta, mai ales a Blajului, s'a ajuns la menținerea vechilor școli secundare românești din Ardeal în caracterul lor vechiu. Cei cari o știu aceasta — și din cei cari și-au ridicat cuvântul la Brașov nu e unul care să n'o știe —, n'ar fi făcut decât un frumos gest de recunoștință, dacă alătura de marele mitropolit Șaguna și alătura de însuflețitul protopop Popazu, ar fi amintit un cuvânt cel puțin și de fostul profesor dela Blaj, Gheorghe Barițiu, și de cei doi

Murășeni, Iacob și Andrei, cari cu învoirea vlădicului unit Lemeni au mers, chemați de „lubiții de învățatură dd. cetățeni și neguțători din cetatea Coronii pentru a da în școală învățatură în limba românească, nemțască și latinească, copiilor lor...“ și cari, alături de cei pomeniți, ba chiar și înaintea lor, au pus și ei o piatră la temelie acestui Sion românesc.

Peste 4 ani, bătrânul liceu din Blaj va sărbători 175 ani dela înființarea lui și sperăm că ceea ce s'a uitat să se spună în anul Domnului 1925, se va spune în 1929, din partea acelor cari, credem, vor ținea să asiste tot cu atâta dragoste la serbările metropolei, pre cum am asistat noi la serbările de 75 de ani a liceului, care în rădăcinile sale și-a primit lumina și îndrumarea dela Blaj.

Alcool și ortodoxie. Până acum știam, că proselitismul ortodox — la care I. Preasfințitul Sibiului și celelalte ajutoare Preasfințite ale sale nu vreau să renunțe nici „post tot discrimina rerum“ —, este sprijinit și promovat pe cale administrativă și mai ales pe calea reformei agrare. De-acum, de când cu noul proiect al băuturilor spirtoase, și chiar înainte de votarea lui, a început să se adaugă și un al treilea mijloc din cele mai puțin onorabile: *debitele de alcool*.

Dovada acestui lucru ni-o oferă următoarea adresă a oficiului parohial din Bățanii-mari (jud. Treiscaune) către Consiliul comunal din Aita-seacă:

Nr. 22/925.

Onorat Consiliu comunal

Aita-Seacă.

Cu onoare sunteți rugați, să binevoiți a ne comunica data când va sosi dreptul de vindere a beuturilor spirtoase în folosul bisericii ortodoxe de stat pentru comuna Dvoastră, pentru a-l da la licitație, căci acest drept îl are numai biserica ortodoxă de stat din Aita-seacă.

Bățanii-mari, 22 Iunie 1925.

Cu stimă
GARCEA
preot ortodox de stat.

Pâr. Garcea, „preotul ortodox de stat (!)“, știe deci că dreptul de vindere a băuturilor spirtoase din Aita-seacă — unde ortodoxismul, în mare minoritate, chiar și față de credincioșii noștri, nici n'are preot local —, s'a dat exclusiv „în folosul bisericii ortodoxe de stat“, ceea ce, evident, i-se va fi comunicat din partea celorce îndruma în județul Treiscaune această afacere. Și ceea ce s'a făcut aici, se va fi făcut, sau se va face desigur, și în alte părți ale acestui județ și poate chiar ale țării întregi. Ortodoxismul, care s'a dovedit un *admirabil element de exploatare politică*, trebuie sprijinit și întărit pretutindeni — și cu deosebire acolo unde aceasta merge în detrimentul bisericii unite, care sub raportul acesta este direct „refractară“ — și aceasta chiar și cu ajutorul alcoolului.

Mijlocul nu este din cele mai potrivite cu rostul unei biserici creștine și de aceea nici nu va putea ajuta prea mult întregii mișcări, dar tendința este din cele mai condamnabile și de aceea ne simțim datorii a protesta împotriva ei din toate puterile.

O folositoare activitate culturală. Comitetul central al Asociației noastre dela Sibiu ne trimite, referitor la *instruirea de analfabeți* din anul trecut, următorul comunicat, pe care, pentru importanța lui, îl dăm chiar la locul acesta de frunte:

„Astra” culturală, „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, aduce la cunoștința publicului, că în ședința comitetului central din 20 Iunie a. c., a premiat pe acei, cari au înaintat acte în regulă, cu dovezi, că au instruit analfabeți învățându-i scris-cetitul.

Numele premiaților din anul acesta (cu suma de câte 2000 de Lei) este: 1. *Victor Bârsan*, din Șasavinta, u. p. Lupșa (jud. Turda Arieș); 2. *Dumitru Fulca*, din Sângeorgiu de Câmpie, u. p. Sânpetru (jud. Cojocna); 3. *Traian Danciu*, din Petroasa, u. p. Curtea (jud. Caraș-Severin); 4. *Marin Popa*, din Vaca, u. p. Brad (jud. Hunedoara); 5. *Isidor Todoran*, din Cămărașul deșert, u. p. Sârmașul mare (jud. Cojocna); 6. *Simion Frățilă*, din Cușterița (jud. Sibiu); 7. *Alexandru Flontaș*, din Ilba (jud. Satu mare); 8. *Ion Moldovan*, din Ocnele Mureșului (jud. Alba de jos); 9. *Victoria Gligor*, din Ocnele Mureșului (jud. Alba de jos); 10. *Ioan Suci*, din Căcuci, u. p. Gurghiu (jud. Mureș-Turda); 11. *Teodor Vicol*, din Urisiul de sus (jud. Mureș-Turda); și 12. *Stelian Voiculescu*, din Saschiz (jud. Târnava Mare).

Fie, ca exemplul acesta de dragoste pentru lumină să servească de îndemn și altor învățători și învățători-dirigenți, ca cei mai sus numiți, ca în anul viitor „Astra” să premieze altă serie de inimoși purtători ai culturii prin satele noastre!

Ostiți și răspândiți:

□ „UNIREA!” □

□ □ **Folța „Unirii”** □ □

Un cuvânt al Blajului

Discursul pâr. canonic Dr. VICTOR MACAVEIU, rostit la jubileul de 75 ani al liceului român din Brașov.

Aduc, la praznicul existenței de 75 ani a acestor școli, *salutul altor școli cevași mai vechi*, ridicate însă și susținute tot cu aceleași jertfe, tot cu același gând: ca să fie „lăcaș al științei și al virtuții” — școli întemeiate tot pe frica lui Dumnezeu, carea este începutul înțelepciunii, și ai cărei susținători sunt tot așa de hotărâți, ca și dvoastre, să le păstreze pentru totdeauna în vechia lor tradiție de muncă și de creștinătate, de dragoste pentru neamul din care facem parte.

Aduc *salutul mitropolitului dela Blaj*, care, ca și mitropolitul Sibiului, ca și marii lor înaintași, dintre cari voiu aminti și eu mai ales numele marelui Andrei Baron de Șaguna — au socotit și socotesc și astăzi pilda omului din Evanghelie, care și-a vândut toată averea ce o avea și s'a dus de a cumpărat moșie cu comoară — cea mai scumpă comoară, prin care un neam poate să-și asigure trănicia și veșnicia: Comoara cărții, comoara învățaturii, comoara culturii românești.

Din concordatul polon

Dreptul de proprietate al bisericii — Cum s'a aranjat reforma agrară.

Potrivit promisiunii făcute de-a da părțile mai însemnate din dispozițiile concordatului polon, ratificat de curând, reținem acum articolul XXIV, în care se reglementează *chestiunile de avere și de proprietate*, o latură din cele importante și mai interesante ale concordatului.

Articolul XXIV. — 1. Republica polonă recunoaște drepturile de proprietate a persoanelor juridice bisericești și religioase asupra tuturor bunurilor, mobile și imobile, a capitalurilor, rentelor și altor drepturi, pe cari aceste persoane juridice le posedă de prezent pe teritoriul statului polon.

2. Republica polonă își dă învoirea, ca drepturile de proprietate înșirate mai sus, în cazul când ele n'ar fi introduse încă în registrele ipotecare pe numele persoanelor juridice cari le posedă (eparhii, capitule, congregații, ordine religioase, seminarii, beneficii parohiale, alte beneficii ș. a.), să fie introduse acolo, și aceasta conform unei declarații a Ordinariatului competent, confirmată prin autoritatea civilă respectivă.

3. Chestia averilor, de cari biserica a fost lipsită din partea Rusiei, Austriei și Prusiei, și cari se află acum în posesiunea statului polon, se va regula printr'un aranjament ulterior. Până la această dată, statul polon garantează bisericii dotațiile anuale, nu mai mici decât valoarea reală a dotațiilor pe cari guvernul rus, austriac și prusiac le acordase bisericii pe teritoriile tinătoare acum de republica polonă. Aceste dotațiuni se vor socoti și împărți după cum se arată în anexa A. În cazul unei fărâmișări a acestor averi, mesele episcopale, seminariile și beneficiile parohiale, cari acum n'au pământ, ori au cantități insuficiente, vor primi cu drept de proprietate, după măsura disponibilităților, până la 180 hectare pentru masa episcopală, 180 hectare pentru seminarii și, după calitatea solului, dela 15 până la 30 hectare pentru beneficiile parohiale. Suma globală a dotațiunii în bani fixată în anexa A se va reduce în eparhiile în cari se va putea face această atribuire de pământ cu 50 zloți pe an

de fiecare hectar, atribuit după normele de mai sus.

4. Destinația averilor, pe cari republica polonă și le-a revendicat dela vechile state conproprietare, ca moștenitorul drepturilor cari reveneau acestor state de pe urma raporturilor lor legale cu persoanele juridice bisericești și religioase ale Poloniei, și cari privesc prestațiile învoite de aceste state în favoarea persoanelor juridice bisericești și religioase, de administrarea averilor imobile și a capitalurilor destinate bisericii, va fi menținută.

5. Pentru a îmbunătăți situația economică și socială a populației agricole și pentru a promova și mai mult pacea creștină a țării, Sfântul Scaun consimte ca republica polonă să răscumpere dela beneficiile episcopale, dela seminarii, dela beneficiile capitulare și parohiale, precum și dela beneficiile simple, cari posedă averi fonciare în cantități de pământ arabil, tot ce trece, la fiecare unitate, de 15 până la 30 hectare — după calitatea solului — la parohii și beneficii simple, de 180 hectare la episcopii și 180 hectare la seminarii. În eparhiile, unde seminariile nu posedă pământ arabil deosebit de acela al episcopiei, li-se va acorda din pământurile eparhiei 180 hectare libere de plată, independente de cele 180 hectare rezervate pentru masa episcopală.

6. Persoanele juridice bisericești mai sus amintite vor avea dreptul de a alege singure din averile cari le aparțin părțile de pământ, cari vor rămânea, în cantitățile indicate mai sus, în proprietatea lor.

7. Prețul de cumpărare a pământurilor mai sus indicate se va plăti după normele ce se vor aplica la plățirea averilor aparținătoare proprietarilor privați și va rămânea la dispoziția bisericii.

8. Sfântul Scaun consimte de asemenea ca pământurile arabile aparținătoare caselor congregațiilor și ordinelor religioase, precum și institutelor de binefacere a acestora, socotindu-se fiecare ca o unitate agricolă deosebită, să fie răscumpărate din partea statului în acord cu normele cari se vor aplica la răscumpărarea averilor aparținătoare persoanelor juridice laice, rezervându-se pentru fiecare din aceste case, ca și pentru fiecare din institutele

Ne asociem și noi, cei veniți din cetatea de pe malul Târnavelor, la bucuria și mândria dvoastre, a celor cari stau în fruntea acestor școli astăzi, și a celor cari ați bătătorit în anii de elevi scările acestor mărețe și, mai presus de toate, românești palestre!

Am venit aici și am găsit urmele înaintașilor noștri și ai dvoastre, așa precum la Blaj păstrăm și noi pulbere adusă de pe catedrele de aci. Am găsit aci urmele acelora, pe cari i-a unit un ideal comun: Școala românească, chezașia viitorului, cheia unității sufletești a neamului românesc de pretutindeni. Am găsit aci urmele atâtor apostoli porniți din școala mai veche dela Blaj, aruncând semința, aruncând lozincă: „Școli sunt de lipsă, școli” — și aruncându-o în pământ prielnic și roditor aici în Brașov, între harnicii și devotații negustori și cetățeni.

Am găsit urmele unui Ioan Precup, a unui Vasile Oroianu, învățător la 1846, rămas la Brașov până la moartea sa! Urmele lui Andreiu și Iacob Mureșan bătrânul!

Am găsit urmele profesorului de fizică dela Blaj, Gh. Barițiu, neobosit în îndemnuri pentru deschidere de școli, dascăl, vreme de 9 ani, aci la Brașov, angajat cu 200 de floreni de argint pe an, muncind mai târziu, alături de alt blăjan — Iacob Mureșan —, între cei 6 membri ai primei eforii a acestor școli, co-

laborator neobosit al vrednicului de pomenire protopopul Popazu, mijlocitor de înțelegere între reprezentanții celor 2 biserici: sf. Nicolae și Adormirea Maicii Dului, acela care fu al doilea implântând sapa la punerea temeliei acestor ziduri, în ziua de 2/14 Septembrie 1851, punând prima temelie la biblioteca școlilor și „și mai târziu fiind unul dintre cei mai de frunte sfințici în toate afacerile publice românești și, în deosebi, în afacerile școlare, la care dăduse dovezi, că se pricepe așa de bine” — cum spune istoriograful acestor școli, neuitatul Andrei Bârseanu.

Dar am venit, și pentru ca să aducem omagiul nostru acelora, cari au jertfit și au muncit pentru cultura neamului românesc aci, în jurul, ori în lăuntru acestor ziduri, am venit să slăvim pomenirea atâtor profesori, directori, efori ai acestor școli, cari vreme de 75 ani au revărsat lumină, au revărsat încredere, au ținut trează conștiința și nădejdea unor zile, cari aveau să vină în viitor.

Oratorii, cari vor vorbi după mine, desigur cu mai multă competență, vor evoca umbrele mari ale cinstiților negustori, ale modelelor proși, umbrele acelora, cari și-au trecut din mână în mână făclia luminii: Umbrele profesorilor devotați chemării lor, umbrele marilor directori: Gavrilă Muntean, Dr. Meșota — și acela care între anii 1872—4, precum ne spun

ei de binefacere, dreptul de-a păstra cel puțin 180 hectare de pământ arabil.

9. Persoanele iuridice bisericești și religioase vor avea dreptul, egal cu acela al persoanelor iuridice laice, de a proceda direct la împărțirea pământului arabil ce le aparține.

BISERICESȚI

Din 27—30 Iunie s'au ținut *misiuni populare în Bucurdea vinoasă* (protop. Alba-Iulia), predicând p. Dr. I. Coltor canonic și p. Ilie Magda, paroh în Șard. Credincioșii noștri împreună cu poporul ortodox din comună au înjurat cu multă dragoste și alipire pe pășunii misionari. Biserica totdeauna plină, slujbele ascultate cu multă cucernicie și cei 5 preoți mărturisitori ocupați în continuu, sunt cea mai vie dovadă a deplinului succes al acestor sfinte exerciții sufletești.

Partea a doua a vizitației canonice a Preasfințitului Iuliu al Gherlei a decurs — după cum reiese dintr'un scurt raport asupra ei — în aceeași atmosferă plină de căldură și bucurie, care este atât de proprie credincioșilor noștri cu prilejul unor atari vizite. La rândul mare cu deosebire, zilele de 23—4 Iunie au fost adevărate zile de sărbătoare. Liturgia pontificală, celebrată aici cu întregul ceremonial arhieresc și vorbirea înălțată a Preasfințitului Iuliu, care îndemna la păstrarea cu statornicie la legea atât de scumpă a sufletelor noastre, vor rămânea mult timp neuitate în sufletul miilor de credincioși, cari s'au adunat din satele apropiate la acest praznic al sufletelor.

De aici, arhierul a plecat, împreună cu întreaga suită, la mănăstirea Bixadului, unde s'au ținut la Sâmpetru un pelerinaj din cele mai impunătoare.

Intre multele pelerinaje făcute anul acesta în Roma, s'a remarcat în chip deosebit *pelerinajul împunător al țărilor scandinave*, cu peste 450 membri din toate țările acestei peninsule, dintre care mai bine de un sfert au fost luterani, cu 4 pastori în frunte.

După 400 de ani acesta este întâiul pele-

Andrei Bărseanu în istoria acestor școli — se găsește dimpreună cu unul dintre cei mai distinși membri ai corpului profesoral dela gimnaziul din Blaj, la organizarea unor conferințe comune a tuturor profesorilor dela școlile medii române din Ardealul de ieri! Vor evoca alți pastori icoana lui Virgil Onișiu, icoana bătrânului și chibzuitului Andrei Bărseanu. Vor aminti munca lor și a colaboratorilor lor.

În fața dvoastre, a celor pe cari recunoștința — o recunoștință atât de firească — s'adus la serbarea „Almei mater“, ca să reamintim cu toții trei sferturi de secol, din însăși istoria renașterii noastre culturale, — așa de mult legate de aceste școli —, în fața dvoastră cuvântul meu nu poate să adaugă decât o frunză la cunună de lauri ce trebuie să împodobească acest altar al culturii românești, ca un omagiu de admirație și de recunoștință a unui mare întreg.

Și, în fața acestui altar, dvoastre, foști și actuali elevi, și noi toți, vom face o jurământ:

Vom munci, vom jerfi, vom lupta, pentru ca el să rămână totdeauna aceea ce a fost în trecut, în legătură firească și organică cu biserica: Limpede isvor de cultură românească și păzitoare, sentinelă și depozitar al tradițiilor celor mai bune ale neamului nostru!

Așa să ajute Dumnezeu!

rinaj oficial din aceste țări protestante și dacă el a reușit atât de minunat, dovadă că țaria protestantismului a scăzut foarte mult și acolo, reintegrându-se, în schimb, tot mai mult în drepturile ei adevărate biserică a Domnului.

P. Dr. Emil Ostatea din Hidig, președintele asociației „*Familiile preoților decedați*“, ne anunță, că Tribunalul din Zălau a înscris această asociație în registrul persoanelor iuridice, dându-i astfel posibilitatea de-a se pune pe lucru. — Ne bucurăm din inimă, între altele și pentru motivul, că înscrierea aceasta s'a făcut încă la 15 Maiu, la abia două luni după adunarea generală de constituire (3 Martie).

Și când te gândești, că dela adunarea generală a soc. „Sf. Unire“ au trecut aproape 9 luni, fără ca să fie încă înregistrată, trebuie să crezi că este cineva care lucrează pozitiv pentru întârzierea acestui lucru.

Din valea Jiului ni-se vestește, că în luna trecută s'a pus, în cadrul unor frumoase serbări, *piatra fundamentală a bisericii noastre din Lonea*, o puternică colonie minieră lângă Petroșeni, unde prin zelul și stăruința neobosită a p. Virgil Pop, comunitatea noastră bisericească a ajuns să poată servi de model altor comunități bisericești. Ca o dovadă despre aceasta ținem să amintim, că afară de câteva zeci de exemplare din „Unirea Poporului“, la Lonea se desfac de comun și toate exemplarele gazetei noastre, pe care le trimitem acolo în depozit.

Și ne gândim, în legătură: Ce ar putea să devină aceste gazete, dacă preoții noștri ar înțelege să-și facă față de ele pe deplin datorită!

Într'o conferință ținută de curând la Viena, George Brandes, un fruntaș al ideilor liberale din Danemarca, a spus, vorbind despre „*Noua Europa*“, următoarele:

„Cele trei mari puteri al epocii noastre sunt: Catolicismul, naționalismul și socialismul. Naționalismul face astăzi adevărate orgii; și tocmai din acest motiv el se apropie de declin. Socialismul, de altă parte, după experiențele dureroase din trecutul apropiat, nu mai poate fi un crez decât pentru mințile cu idei fixe; elementele sănătoase îl boicotează. În schimb, *catolicismul și depozitarul acestuia biserica Romei este pretutindeni în continuă creștere*, cași când abia acum ar porni cu adevărat pe drumul său de triumf“.

Și este de însemnat, că Brandes nu aparține bisericii catolice.

Dintr'un articol al dlui I. Teodorescu, publicat sub titlul „*Minorități și secte*“ în ziarul „*Adevărul*“, reținem, că *biserica anglicană* oficială, care a fost atotputernică în Anglia acum 300 de ani, astăzi nu mai reprezintă decât a douăsprezecea parte din populație“.

Este o constatare, în fața căreia va mai scădea, credem, zelul ortodocșilor noștri de-a căuta cu atâta stăruință o apropiere de această biserică.

Capitulul mitropolitan greco-catolic — Blaj.

Nr. 92/1925.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de *actuar* la Administrația Centrală Capitalară, publicăm concurs cu terminul de 25 Iulie 1925. Retribuția lunară Lei 2000.

Reflecții la acest post își vor înainta cererea ajustată cu acte.

Blaj, 25 Iunie 1925.

Iacob Popa, preposit capitalar.

Știri mărunte.

Pentru restanțieri

Incheindu-se întâia jumătate de an și având încă foarte mulți abonați cari n'au achitat abonamentul pe anul în curs — ba mai avem și de cei cu restanțe pe anii trecuți —, rugăm stăruitor pe toți restanțierii noștri, să binevoiască a ne plăti datoria cât mai fără întârziere pentru ca și noi să putem satisface îndatoririlor grele, pe cari le avem.

RED. ȘI ADM. „UNIRII“.

Locale. Dumineca viitoare, a cincea după Rusalii, va *predica* în catedrală p. George Faina, profesor la liceul de fete.

— Incepute încă săptămâna trecută, *examenle de bacalaureat* s'au urmat fără întrerupere în cursul întregii săptămâni din urmă, fără să se fi putut termina. Întâiu au fost examinați elevii liceului luteran din Mediaș, au urmat apoi cei dela liceul reformat din Aiud, iar acum sunt la rând elevii liceului nostru de băieți, rămânând mai pe urmă *elevii liceului nostru de fete*, cari vor termina afirmative abia Marția în 7 Iulie c., când, probabil, se va putea publica și rezultatul.

— Spre marea surprindere a publicului, *lucrările ve pavaj* s'au oprit de nou la locul cel mai rău, în colțul catedralei, fiindcă afirmative iarăși n'ar mai fi bani. Nu știm ce este adevărat, dar e sigur, că lucrările nu pot să rămână într'atâta. Și atunci ministerul care a ajutat până acum, va trebui neapărat să mai ajute.

În cauza monografiei Vasile Lucaciu. Dela Asociațiune ni-se cere publicarea următorului aviz:

„Aducem la cunoștință tuturor, cari doresc să trimită o lucrare la *concursul* publicat pentru *cea mai bună biografie* a regretatului Vasile Lucaciu (în „*Biblioteca populară*“ a Asociațiunii — „*Astra*“), că fratele decedatului, dl inginer P. Lucaciu a sporit suma de 10,000 de Lei cu încă 5000 Lei (cinci mii). Premiul va fi deci de *15,000 de Lei* (4—5 coale de tipar). Lucrarea se înaintează anonim, cu motto și adresa în plic. Cine vrea unele date concrete, *biografice*, se poate adresa dlui inginer P. Lucaciu la București (Bulevardul Col. M. Ghica 8). Terminul înaintării manuscrisului rămâne același. — *Comitetul central*“.

Universitatea populară din Vălenii-de-munte. Frumoasa muncă culturală, care dela 1908 s'a făcut — cu excepția anilor de războiu —, an de an, la Vălenii-de-munte, se va continua, sub conducerea probată a dlui N. Iorga, și anul acesta. Și de astădată cursurile vor începe — cum am mai anunțat — la 15 Iulie și se vor încheia la 15 August. Programul lor amănunțit anunță între conferențieri profesori și scriitori dintre cei mai cunoscuți, ca N. Iorga, D. Gusti, D. Pompeiu, I. Simionescu, Sextil Pușcariu, Gh. Tașcă, T. Brăileanu, D. Caracostea, C. Moisil, N. Batzaria și atâția alții, a căror competență nediscuțată la materiile de cari se ocupă, vor atrage desigur și anul acesta foarte mulți ascultători. Câteva conferințe ținute de învățați din străinătate și un cielu minoritar, făcut așijderea de oameni cu greutate, va întregi frumosul program al acestei universități populare. Dumineca și în sărbători se vor aranja șezători cu caracter cultural și artistic, iar când timpul va fi favorabil și excursii prin împrejurimea romantică. — Inscriserile se fac până la 12 Iulie la sediul Ligei culturale (București str. Banu Mărăceine 1), iar după această dată direct la Vălenii-de-munte. Căile ferate acordă 75% reducere, iar condițiile de traiu sunt din cele

mai avantajoase. Studenții și elevii vor avea căminuri.

Expozițiile de artă românească la Paris. La inițiativa „Fundățiunii Principele Carol”, careia se datorește — cum am văzut — și „Expoziția cărții române” de la Florența, s'a aranjat de curând, la Paris, și o expoziție de artă românească, care, cu deosebire prin partea ei antică, a atras atențiunea lumii artistice. Cu toată lipsa câtorva piese de înaltă valoare, trimise la începutul războiului la Moscva, frescurile, broderiile, icoanele și sculptura veche, din cari se compune această secție a expoziției noastre, înfățișând viața națiunii înseși, au prin farmecul lor ingenios, care — cum spune o dare de seamă, care a făcut de curând rondul presei noastre, — „asociază moleșala Orientului cu vioiciunea latină”, o mare putere de atracție, sporind prin aceasta foarte mult renumele țării. — Intre cei cari au organizat expoziția se remarcă dintre Români cu deosebire dd. G. Balș, Drăghiceanu, Dr. I. Cantacuzino, Tzigara-Samurcaș și pictorul Stoenescu, iar din partea franceză d. Andrei Desarrois.

Cursuri de vară pentru învățători. Pentru perfecționarea membrilor corpului didactic primar se vor aranja, în cursul verii, serii de cursuri, pentru cari ministerul instrucțiunii a acordat suma de 3,500,000 Lei. Ele vor avea deosebite materii. Astfel se va ține la școala de meserii din Deva un curs de lucru manual pentru 200 cursiști, la București va fi un curs de educație fizică pentru 150 cursiști, la Câmpulung se va aranja un curs de limba română pentru 200 cursiști, iar cursuri de pedagogie se vor ține, la școlile normale din Constanța, Sf. Gheorghe, Iași, Galați, Bârlad, Cluj, Târgu-Murăș, Sighet, Râmnic-Vâlcea și Craiova, la cari vor participa câte 100 cursiști.

† **Păr. Aron Domșa**, paroh în Șeica mare, s'a stins la 26 Iunie c. în anul 76 al vieții și 42 al preoției sale cinșite, pentru care a și fost distins cu rangul de viceprotopop onorar. Il deplâng număroase rudenii. — Fie-i partea cu dreptii!

Cărți & Reviste.

ANNO IUBILAEI. Roma 1925. Prețul 4 franci.

Cu o reproducere adevărat artistică a splendorului tabloului pictorului italian Arcioni: „Pater peccavi”, și cu o profundă rugăciune a păr. Busacchi, tipărită în toate limbile mari ale Europei, această lucrare este un minunat suvenir jubilar, care merită a fi răspândit în cercuri cât mai largi.

ORIENTALIA CHRISTIANA: Libri et documenta recentiora de Oriente. Vol. IV—3 (Iulie). Roma. 1925. Prețul 10 Lire italiene.

Dupăcum ne arată și titlul, acest nou volum al colecției des lăudate „Orientalia christiana” cuprinde documente și recenzii asupra cărților mai nouă referitoare la Orient. Atenție deosebită se dă și de astădată Rusiei sovietice, asupra căreia avem trei studii datorite leșuților I. Schweigl („Soviet-Familie”), Mih. d'Herbigny („Géographie des Soviets”) și M. de Belloy („L'invasion bolchéviste en Asie”). Un studiu mai însemnat este acela al leșuțului G. Hoffmann referitor la cărțile mai nouă de „Istorie bisericească orientală”. Sub titlul „Recenziuni” găsim erudite dări de seamă asupra alor 5 cărți „teologice”, 4 cărți „patristice”, 6 cărți liturgice, 12 cărți istorice și 5 cărți arheologice, cari toate privesc Orientul.

TEODOR MURĂȘANU: Fum de jertfă. Versuri. Cluj. 1924. Prețul 20 Lei.

Ca și păr. I. Agârbiceanu, puternicul prozator al Ardealului, care și-a făcut debutul său literar cu bune și promițătoare versuri, autorul — un alt preot de al nostru cu frumoase aptitudini literare — încă s'a oprit întâiu la haina poeziei, pentruca mai nou să-l întâlnim tot mai mult pe terenul povestirii, unde și-a creat un frumos nume de scriitor. Ca și lucrările mai recente, „versurile” acestea — cum le numește cu multă mo-

destie — denotă un adevărat suflet de preot, pentru care arta nu este decât un mijloc de-a sămăna mai cu ușurință semința cea bună în sufletul mulțimei.

ION M. GÂRLEANU: O sfântă din zilele noastre: Tereza a Pruncului Isus. („Bibl. populară catolică Nr. 13). Bacău 1925.

Este o nouă spicuire românească din bogata și atât de minunată biografie scrisă în limba franceză asupra sfintei Tereza din Lisieux, care s'a îndreptat, în aplausele întregii creștinătăți, de onorurile primei canonizări din acest an jubilar. Scrisă într'o bună limbă românească, broșura păr. Gârleanu, careia îi dorim o cât mai largă răspândire, poate face mult bine.

P. DULFU: Odinioară. Povești. Ed. „Cartea Românească”. București 1924. Prețul 18 Lei. Ilustrată frumos de A. Murnu, această carte în versuri a cunoscutului autor se va citi oricând cu multă plăcere din partea copiilor și a țăranilor.

DR. HORIA SLOBOZIANU: Copilul și îngrijirea lui modernă. Editura „Cartea Românească”. București. 1925. Prețul 50 Lei.

Un specialist în boale de copii, autorul ne dă în această carte — premiată întâiu de societatea editoare, iar acum mai nou și de Academia română, — într'adevăr cele mai moderne și mai probate sisteme de-a îngriji copilul: Nădejdea de mâine a neamului și a bisericii. Indemnurile și îndrumările ei ar trebui cunoscute din partea tuturor mamelor, cari vreau ca truda lor întru îngrijirea copiilor să nu rămână fără folos.

INFRAȚIREA ROMÂNEASCĂ. An. I Nr. 5 (Iulie). Cluj (strada Bob 7). Abonamentul 200 Lei pe an.

Numărul acesta mai nou are următorul sumar bogat și interesant: I. C. Cătuneanu: Anumita presă. Valeriu Pop: Voluntarii din războiul pentru întregirea neamului. Dr. Titus Malaiu: Aconfesionalismul politicii noastre. V. Roman: Două căi ni-se arată. Ioan Deleu: Ce să facem; cum să ne apărăm? N. Ionescu: Curiozități. Părvu Leontin: Puhoiul jidovesc. Ioan Istrate: Cuvinte pentru drum. Informațiuni.

L'EUROPA ORIENTALE. An. V. Nr. 5 (31 Maiu). Roma. Prețul 3 lire.

Acest ultim număr al escelentei reviste, îngrijite de cunoscutul orientalist, păr. A. Palmieri, are următorul cuprins: Franz Zsigmond: Maurizio Jókai. M. Jókai: Breviarii. —; Brevi racconto. Umberto Toschi: Il commercio estera dell' Ungheria nel 1924. Rassegna politica: Situazione dell'Europa orientale al Maggio 1925 (A. G).

Telefonul „Unirii”.

B. Gherla. Mulțumim și pentru puținul cât ne-ați trimis, dar credem că pe viitor ar trebui să se dea și acestei laturi a vizitațiilor canonice cevași mai multă importanță. Și aceasta nu pentru a măguli pe cineva, ci exclusiv în interesul bisericii. — Lumea se anunță și la pelerinajul al doilea, așa că este aproape sigur că el se va face.

„Țara noastră.” Cluj. Fiindcă partea gr. catolică a averescanismului este la Droastră — cum vedem și din ultimul număr (26) — una din părțile cele mai delicate, ținem să vă asigurăm ca asupra ei suntem și noi cât se poate mai bine orientați. Binevoii deci a cunoaște, că nicidecum n'am făcut nici cea mai mică confuzie între așanumitul Teodor Lazăr, un „țicnit” incorigibil, și între păr. protopop, pe care același „Toader” vine acum să-l spele, sub masca anonimului, de toată întinăriunea „păcatului său strămoșesc”. Și pentruca să vedeți că avem perfectă dreptate reproducem aici, aidoma, cuvintele cu pricina din numărul de pe Maiu (530) al revistei „Biserica ortodoxă română”, pe care evident n'o cunoașteți, fiindcă altfel i-ați pune măcar numele corect. Iată ce spune această revistă: „In revista T. N. dela Cluj (26 Aprilie 1925!), păr. protopop Dr. E. Dăianu, senator, se plânge împotriva ziarului unitat Unirea din Blaj, pe care-l ocărăște ca având de câtva timp o ținută mai mult politică decât bisericească. — Pentru cine nu-i orb, lucrul este deci limpede: Nu noi am căutat în T. L. un pseudonim al păr. D., ci sfătosul de „Toader” al Dv. a căutat să se înfățișeze drept persoana pusă de noi în discuție în legătură cu scrisul revistei oficiale a St. Sinod. — Or, felul acesta de-a face gazetărie se poate numi de fapt, cu foarte multă dreptate: „procedură primejdioasă”, cum Vă place să-i ziceți.

M. Sibiu. Domnii și frații sunt foarte greșiți, dacă cred că noi am depus și numai cele mai mici stăruințe pentru a avea vorbirea Preasfințitului Visarion referitoare la patriarhat. Și apoi în definitiv nici nu asta împoartă! Chestia e: Ce spun dlor la afirmațiile atât de categorice ale episcopului ortodox dela Bălți?! — Dar asupra acestui punct probabil n'o să ne puteți scrie nimic, fiindcă — o dăm ca sigur — frații nu vor avea în cauză nici o părere.

P. Jucul de jos. Cele trimise se vor publica îndatăce vom dispune de spațiul necesar. În materia aceasta o mică întârziere nu aduce credem nici un prejudiciu. Lucruri de acestea le măcinăm și noi dupăcum intră la moară.

O. Cizer. Am primit 675 Lei, abonament pe 1/2 an dela parohiile Bănișor, Cizer, Crasna, Horvat, Hurez,

Pria, Șeredeu, Șimleul Silvaniei și Stărciu. — Vă mulțumim pentru interesul ce ne arătați și vă rugăm să trimiteți și restul de pe cealaltă jumătate de an.

S. Vălcăul-unguresc. Cu toată răutatea atâtor persistăm a crede, că lumea e mult mai bună de cum înfățișează „Omul” DVoastră pe care nu-l putem publica.

Of. paroh. Petroman. Pentru completarea abonamentului până la finea anului curent, Vă rugăm să ne trimiteți 30 Lei.

B. Orlat. Sosindu-ne numai Vineri, ne vom putea ocupa de chestie abia în numărul viitor.

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 20-52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale** etc., precum și o dăjdi bisericești: **Yestminte** și **Prapori** din cele mai bune stofe elvețiene, apoi **Potire, Cădelnițe, Cruci de mână** și **Cruci de prapori** cu prețuri convenabile. Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimoni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

SIBIIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

Buzdughină & Hoz

Intreprindere românească

SIBIIU

TURNĂTORIE DE FONTĂ ȘI METAL
ATELIER MECHANIC
MAȘINI DE TREERAT
MORI, MOTOARE, CAZANE.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE din cel mai bun material, cu garantarea cuvenită și prețurile cele mai solide.

(33) 11-?

☐ CUMPĂRĂM aramă veche, în orice cantitate, precum și fuci vechi de mașini.

Cazane de fier rachi

se găsesc la

Frații Paulini — Ai

Se mai fabrică acolo și Stropitoare de vii

☐ ☐ Cazane ☐ ☐

pentru rufe, var, tăbăcar, vopsitorș

: Prețurile cele mai ieftine!

(35) 1-?